№ 278. Piątek 29. Listopada 1861. Rok wydania 51.

# GAZETA LWOWSKA.

Z Dodatkami kosztuje w prenumeracie: Bez poczty: kwartalnie 4 zł.; miesięcznie 1 zł. 40 centów. Z poczta kwartalnie 5 zł. miesięcznie 1 zł. 75 centów waluty austr. — Insercya w półkolumnie, drukiem garmont, 7 centów od wiersza. — Reklamacye są wolne od opłaty pocztowej.

PRZEGLĄD.



## Monarchya Austryacka.

### Rzecz urzędowa.

C. k. galicyjska komisya krajowa dla spraw osobowych mieszanych urzędów powiatowych mianowała auskultantów sądowych *Józefa Gałuszkę* i *Jana Stobieckiego*, tudzież praktykanta konceptowego Namiestnictwa *Jana hrabię Krasickiego* aktuaryuszami powiatowymi w charakterze prowizorycznym.

Ta sama komisya mianowała także zostawionego do dyspozycyi adjunkta powiatowego *Karola Ebnera* adjunktem powiatowym.

Lwów, 20. listopada 1861.

**Wiedeń**, 27. listopada. Dnia wczorajszego wyszedł w c. k. nadwornej i rządowej drukarni w Wiedniu i został rozesłany XLVIII. zeszyt Dziennika ustaw państwa.

Zeszyt ten zawiera:

N. 112. Obwieszczenie ministerstwa finansów z 19. listopada 1861, względem utworzenia expozytury pobocznego urzędu celnego Niedergund-Schandau w Herrnsknetschen w powiecie urzędowym Bodenbach-Tetschen.

N. 113. Obwieszczenie ministerstwa finansów z 20. listopada 1861, którem ogłoszona została ugoda, zawarta na mocy najwyższego upoważnienia z 26. września 1861, między ministerstwem finansów a radą administracyjną Towarzystwa południowej kolei państwa tudzież lombardo-weneckiej i centralno-włoskiej kolei żelaznej względem niektórych zmian w dokumencie koncesyi i w statutach tego towarzystwa, jako też względem wykładania dokumentu koncesyi.

### Sprawy krajowe.

(Mianowania do Siedmiogrodu. — Wsparcie pułkom granicznym.)

**Wiedeń**, 27. listopada. Jego c. k. Apostolska Mość raczył najwyższem postanowieniem z 24. listopada b. r. radcę tajnego *Emeryka hr. Miko* na jego własną prośbę z posady prowizorycznego prezydenta k. siedmiogrodzkiego gubernium najmiłościwiej uwolnić, i na dawny stan spoczynku przenieść; prezydyum zaś kr. siedmiogrodzkiego gubernium poruczyć tymczasowo tajnemu radcy i szambelanowi fml. *Ludwikowi hr. Folliot de Crenneville*, a radców dworu kr. siedmiogrodzkiej kancelaryi nadwornej *Dyonizego Kozma* i *Władysława Bazylego Pop* wiceprezydentami kr. siedmiogrodzkiego gubernium w senacie politycznym i sądowym mianował.

— Jak donosi dziennik *Glasonossa*, raczył Jego c. k. Apostolska Mość najwyższem pismem odręcznem z 24. z. m. czterem pułkom granicy Karlstadzkiej przyzwolić dla każdego pułku wsparcie złożone z 3000 meców kukurudzy i 5000 meców zboża. Następnie przyzwolił dla każdego pułku 10.000 zł. na naprawę gościńców.

Ich cesarzewicz. Moście Arcyksiążę Ferdynand Maxymilian i Arcyksiężna Charlotte powrócili 22. b. m. z Wenecyi do Tryestu.

(Posiedzenie izby deputowanych z dn. 25. listopada.)

Prezydujący Dr. Hein. — Na ławie ministrów pp. Schmerling, baron Mecséry, Plener, Lasser, hrabia Degenfeld, hrabia Wickenburg i radca sekcyjny Rizy.

Odczytano i przyjęto projekt ustawy względem zachowania tajemnicy listów i pism z zaproponowanym paragrafem dodatkowym.

W dalszym ciągu debaty nad ustawą ku ochronie wolności osobistej wniósł baron Riese-Stollburg do §. 3. dodatek, ażeby istniejące ustawy względem wydalania wałęsających się bez paszportu i zatrudnienia ludzi nie były zmienione.

Wniosek ten poparto.

*Waidele* żąda także orzeczenia wypadków, w których przynależność władzy sądowej nie może być w przeciągu oznaczonego terminu wykazana, przyczem jednak władza aresztująca ma być odpowiedzialna za wszelką zwłokę.

Wniosek ten poparto.

*Mende* żąda dokładniejszej definicyi przynależności władzy. Po nim przemawiali jeszcze pp. *Ofner*, *Steffens* i baron *Ingram*.

Jego Excel. *minister policyi* robi uwagę, że wypadałoby odesłać te wnioski do wydziału, a sprawozdawca wydziału — *Grünwald* żąda odrzucenia wszystkich poprawek.

Przy głosowaniu imiennem odrzucono wniosek względem odesłania poprawek do wydziału 86 głosami przeciw 76, a przyjęto wniosek wydziału z poprawką Mendego.

Do §. 4 i 5. wniósł *Kromer* poprawki tej treści, ażeby każde nadużycie władzy urzędowej karane było podług §. 101 kodexu karnego, a ewentualnie podług §§. 332, 331, zaś w razie ponowienia usunięciem od urzędu; *Giskra* bronił wniosku wydziału, którego § 4. przyjęto.

Do §. 5. wnosi *Richl*, ażeby pokrzywdzony bezprawnie na wolności mógł w drodze prawa cywilnego otrzymać wynagrodzenie od przynależnego urzędnika.

*Giskra* oświadczył, że wniosek ten jest zbyteczny.

Szef sekcyjny Dr. *Rizy* przedstawiał niestosowność tej poprawki, będącej niejako wyrazem nieufności dla sądów.

Przy głosowaniu upadła ta poprawka i §. 5. przyjęto podług układu wydziału.

Do §§. 6. i 7. wnieśli poprawki *Giskra*, *Rechbauer* i *Herbst*, a ponieważ znalazły poparcie, uchwalono odesłać je do wydziału.

Posiedzenie skończyło się o godzinie 2giej z południa.

(Zaraza bydła w Czechach. — Rozporządzenie na granicy pruskiej względem bydła.)

Według doniesienia c. k. namiestnictwa Czeskiego od czasu pojawienia się zarazy bydła w Trnowa i Pardubic, obwodzie Chrudymskim, a mianowicie w pierwszem miejscu w dwóch oborach, a w drugiem miejscu w jednej oborze, między stanem bydła liczącym 596 sztuk, dotknęła zaraza 14 sztuk bydła, z których dziesięć odeszło, a 4 zabito.

Od 12. b. m. nie wydarzył się już żaden przypadek zarazy. Podobnież w Ober-Graupen, powiecie Teplickim od 15. b. m. nie zaszedł żaden nowy przypadek. Wiedeń, 25. listopada 1861.

**Wiedeń**, 25. listopada. Z powodu wybuchu zarazy bydła w Niższej Austryi i w Czechach zaprowadził królewsko-pruski rząd w Opolu na granicy pruskiej, stykającej się z cesarsko-austryackiem państwem w obwodach Beuthen, Pless, Rybnik, Raciborz, Leobschütz, Neustadt i Nissie następujące środki bezpieczeństwa sanitarnego:

1. Nie wolno wprowadzać żadnego bydła rogatego, bądź że pochodzi z rasy stepowej czyli podolskiej, bądź że należy do zwyczajnego bydła rogatego, z państw austryackich przez krajową granicę Opolskiego powiatu administracyjnego, a zatem przez granicę obwodów Beuthen, Pless, Rybnik, Raciborz, Leobschütz, Neustadt i Nissę bez odbycia kwarantany w urządzonym zakładzie w Goczałkowicach w obwodzie Pleskim przez 21 dni, podczas których urząd rozpozna, czyli bydło zupełnie zdrowe.

2. Skóry bydlęce można wprowadzać tylko, gdy są zupełnie twarde i wysuszone, rogi tylko, gdy są uwolnione z kosmów głowy i włosów, nie przyrządzoną wełnę i sierć zwierzęcą (wyłącznie szczeć) tylko zapakowaną w worach lub belach, i w tym stanie można je w głąb kraju dalej posyłać. Niezupełnie jeszcze twarde i wysuszone skóry (rozumie się, że zamarznięte w zimie skóry nie można uważać za suche skóry) i rogi, które z kosmów głowy i włosów jeszcze zupełnie nie są ogołocone, należy natychmiast na granicy odprawić z powrotem. Odprawa ta następuje i wtedy, jeżeli między ładunkiem skór lub rogów znajdują się tylko niektóre niezupełnie twarde i wysuszone, albo też tylko niektóre z kosmów głowy lub włosów oswobodzone, i t. d.; w takich wypadkach należy odprawić cały ładunek.

3. Topiony łój można tylko w beczkach przepuszczać, a nawet tak zwane sadło, (to jest topiony łój w skórzanych z samego bydła rzeźnego pochodzących wantuchach) można przepuszczać tylko, gdy skórzane wantuchy na granicy zupełnie od łoju oddzielone i zniszczone zostaną.

4. Łój nie topiony i świeże mięso należy na granicy bezwarunkowo odprawiać.

## Ameryka.

(Wypadki w Stanach zjednoczonych. — Wypadki w republice argentyńskiej.)

Według doniesień z Nowego Yorku z 12. b. m. gubernator Pensylwanii w odpowiedzi na okólnik Sewarda pisze, że pojąć nie może, dla czegoby pojedyncze państwa miały się same umacniać, gdy według okolnika spokojne są stosunki z zagranicą. Sądzi, że byłoby lepiej, aby rząd centralny zajął się umocnieniem. Mówiono, że unioniści poddadzą w zimie fort Hatteras. Parowiec „Bermuda" z 2000 balów bawełny wypłynął z Sarannah i przerwał blokadę. Zapewniają, że wypłynie niebawem na morze nowa ekspedycya floty. Obiegała pogłoska, że jenerał Nelson, spotkał się z separatystami pod Pikeville, i 400 położył trupem, a 1000 wziął do niewoli.

Sprawozdania oficerów floty donoszą o początku walki w Port Royal. Dnia 7. b. m. trwała potyczka 4 godziny. Separatyści opuścili fort, i spiesznie uszli. Wojska unionistów zajęły dwa forty, zdobyły 43 dział, rekwizyta wojskowe i ważne wojskowe papiery. Nazajutrz z rana armia związkowa w sile 15.000 żołnierzy zajęła stanowisko pod Beaufort, które wojsko wraz z okolicznemi plantacyami zburzyło. Do obozu wojsk unionistów przybyła wielka ilość murzynów. Beaufort obsadzono; będzie podstawą dalszego działania. Z wojsk związkowych poległo 8 ludzi, z secesyonistów 100. Zapewne skutkiem burzy stracili związkowi 4 okręta. Obiega pogłoska, że natychmiast mianowano poborcę celnego, i handel Beaufort otwarto.

— Okrętem „Saintonge" nadeszły doniesienia z Buenos Ayres z 16., a z Montevideo z 17. października. Chociaż w bitwie pod Pavon, ani Argentini ani wojska Buenos Ayres nie odniosły stanowczego zwycięstwa, znacznie większe jednak były korzyści wojsk Buenos Ayres. Jenerał Mitre zebrał rozproszone wojska swoje pod San Nicolas, i dn. 5. października z 12.000 żołnierza wszelkiej broni przeszedł prowincyę Santa Fe de Rosario bez żadnego oporu. Wojska argentyńskie po daremnym napadzie na Pergamina rozeszły się, lub przeszły do nieprzyjaciela. To uczynili także jenerałowie Prida, Arnould, Goitea i Laprida, w których Derqui pokładał najwięcej zaufania. Ten obrót rzeczy należy głównie przypisać łagodnej polityce Mitresa, który do mieszkańców Santa Fe wydał proklamacyę, że chodzi mu tylko o przywrócenie porządku, że życie i własność mieszkańców bierze w swoją opiekę, że nie zniesie żadnego prześladowania, i że jedynym jego zamiarem jest zaprowadzić pokój odpowiedni obustronnym interesom. Zarazem w rozkazie dziennym ogłasza wojsku karę śmierci za napaść na życie lub własność spokojnych mieszkańców i natychmiast kazał tę karę wymierzyć na czterech żołnierzy, którzy dopuścili się rabunku. To postępowanie różni się całkiem od postępowania wojsk Derquisa, które w odwrocie rabowały swoich i obcych, i wycinały w pień wszystkich, co się opierali. Rzeczy tak stojąc, łatwo pojąć dla czego wszystkie zabiegi Derquisa przy napadzie na Rosario były daremne, dla czego Mitresa powitała deputacya z gałązkami oliwnemi, gdy Derqui dnia 9. b. m. z stronnikami swymi miasto opuścił, i do Parana się udał. Dnia 12. przybył do Rosario Mitre z brygadą i eskortą przyboczną. Cała ludność witała go radośnie. Odpowiednio polityce jenerała Mitre, rząd Buenos Ayres dekretem z dn. 11go udzielił amnestyę wszystkim zbiegom swojej armii, jako też tym, którzy w armii nieprzyjacielskiej służyli, a chcą do ojczyzny powrócić.

## Portugalia.

(Doniesienia dworn. — Proklamacya królewska.)

**Lizbona**, 17. listopada. Król postanowił przepędzić 8 dni w osamotnieniu. Żałoba przepisana na sześć miesięcy — trzy miesiące gruba, trzy lekka. Lud portugalski nadał zmarłemu Królowi przydomek *ukochanego*.

Wczoraj był pogrzeb Króla Dom Pedra V. Współczucie zebranej ludności nie da się opisać.

— *Diario de Lisbona* pisze:

Jego królewska Mość Dom Luis I. i brat jego Dom Joas przybyli 14. b. m. w dobrem zdrowiu do stolicy. Stan zdrowia infanta Dom Augusto polepsza się widocznie, wieczorem jednak miał znowu lekką gorączkę.

Ministeryum spraw wewnętrznych ogłasza następującą proklamacyę Króla. Portugalowie! Mocą niezbadanych wyroków Boskiej Opatrzności, i politycznych instytucyi królestwa, zostałem powołany kierować losami narodu. Dotkliwa boleść po niezmiernej stracie, którąśmy wszyscy ponieśli, pogrąża mię w żałobię. Kraj opłakuje śmierć najsprawiedliwszego i najwyrozumialszego monarchy, a ja skrapiam łzami grób najukochańszego brata. W dopełnieniu trudnego przeznaczenia mego, będę usiłował naśladować wzór cnotliwego monarchy wydartego tak wcześnie miłości swego ludu. Wierne przestrzeganie politycznych instytucyi mojego kraju, wskazuje mi moje obowiązki, a zarazem odpowiada moim uczuciom. Odnośnie do konstytucyjnej Charty przysięgam zachować religię rzymsko-katolicką i całość królestwa, przestrzegać politycznej konstytucyi i innych ustaw królestwa, starać się, aby ich naród portugalski przestrzegał, jako też ile możności pamiętać o pomyślności narodu. Tę przysięgę potwierdzę na najbliższem jeneralnem zebraniu Kortezów narodu portugalskiego. Zaleciłem, aby wszyscy teraźniejsi ministrowie i sekretarze państwa pozostali na swych posadach. Zamek Belem 14. listopada 1861. Podpisano: król. margrabia Loulé, Alberto Antonio de Moraes Carvalho, Antonio Jose d'Aula, Vicomte de Sa da Bandeira, Carlos Bento da Silva, Thiago Augusto Velloso de Horta.

## Hiszpania.

(Traktat handlowy z Marokiem zawarty. — Wiadomości bieżące.)

**Madryt**, 22. listopada. Wczoraj podpisany traktat handlowy z Marokiem. Muley el Abbas odjechał. Minister robót publicznych podał się do dymisyi. Tekę jego obejmuje tymczasowo minister spraw wewnętrznych. P. Pacheco wyświecił obszernie w senacie polityczny stosunek z Mexykiem. Odpowiedź na mowę tronową obudza w senacie żwawą dyskusyę.

## Francya.

(Rada ministrów. — Położenie ministeryum. — Wiadomości bieżące. — Stan obecny. - Redukcya w wojsku. — Siły zbrojne w marynarce.)

**Paryż**, 24. listopada. Przedwczoraj była rada ministrów w Compiègne. Słychać, że za osobistem pośrednictwem Cesarza nastąpiło zupełne porozumienie w gabinecie. PP. Rouher i Persigny stoją już po stronie p. Foulda, a inni ministrowie przekonali się także o konieczności powołać go do gabinetu. W niektórych punktach ustąpił p. Fould, w innych znów p. Walewski. Posiedzenia ministeryalne w nieobecności Cesarza są zawsze w hotelu ministerstwa stanu. Co do bliższych szczegółów finansowej reformy panuje jeszcze niepewność tak co do pożyczki i nowych podatków, jak i co do obrotu finansowego i przyszłego budżetu.

— Pogłoski o bliskiem przesileniu gabinetowym obiegają ciągle w Paryżu. Jedni mówią, że hrabia Walewski postanowił najmocniej sprzeciwić się postanowieniom programu Foulda, który dotąd jest jeszcze tajemnicą, drudzy zaś, że za osobistem pośrednictwem Cesarza nastąpiło pogodzenie przeciwnych żywiołów w gabinecie. Zapewniają, że pan Fould przegląda co wieczor w korrekcie arkusz Monitora, zastrzega sobie krytykę każdego urzędowego obwieszczenia, i wyrokuje ze swego finansowego stanowiska, a budżety ministeryalne, jako też budżet prefekta Sekwany Haussmana przygotowują się pod jego wpływem.

— W Paryżu, pisze *Gaz. wied*, wątpią, aby pan Fould występował ze swoim programem finansowym, przed orzeczeniem senatu, który zbierze się 2. grudnia dla zmienienia konstytucyi w sposób wiadomy. Obiega pogłoska, że na bezżennych będzie nałożony podatek. Pochwalają tę pogłoskę i wierzą jej, dla tego godna wzmianki.

— *Independance belge* pochwala z wielką radością zniesienie kołowrotów na giełdzie paryskiej, i zapewnia, że znikną także inne zapory, któremi wolność we Francyi ścieśniano.

W Paryżu są kołowroty nie tylko na giełdzie, pisze dziennik rzeczony, jest niemi także otoczone powszechne prawo głosowania, prasa, prawo stowarzyszeń. Wszystkie jednak upadną, a gdy powrót do prawdziwych zasad cywilizacyi kiedyś nastąpi, siła i wzrost bogactwa narodowego iune mieć będą skutki, jak te, których spodziewają się dzisiaj po przywróceniu wolnego na giełdzie obrotu.

— *Patrie* zaprzecza doniesieniu o rozbrojeniu marynarki. Ani flota ani armia lądowa nie będzie podobno rozbrojona.

Administracya marynarki usiłuje zmniejszyć budżet, bez zmniejszenia czynnego stanu floty. Dla tego pójdą do rezerwy tylko jachty cesarskie „l'Aigle" i „Reine Hortense", które w tej chwili nie są potrzebne.

— Co do zmiany stanu eskadry na morzu śródziemnem nic jeszcze nie postanowiono stanowczo. W każdym razie zastąpienie kilku okrętów liniowych tylu fregatami pancernemi bardziej jest wzmocnieniem jak zmniejszeniem sił morskich.

— Jenerał Goyon, ponieważ urlop jego już się ukończył, wraca dziś wieczór do Rzymu. Margrabia Lavalette, poseł przy stolicy świętej, odjedzie przed poniedziałkiem.

— O dokumentach względem kwestyi rzymskiej, które baron Ricasoli parlamentowi przedłożył, pisze *Pays*, że nie widać w nich ani nowego pomysłu, ani jasno wypowiedzianej polityki, ani prawdziwego punktu wyjścia, z którego rozwiązanie dałoby się osiągnąć. Upadają więc projekta Ricasolego, który jest wprawdzie szczerym patryotą, ale nie jest dyplomatą.

— *Monitor* ma doniesienie, że mordercę Juda przytrzymano w Montelimart i ma być natychmiast odesłany do Paryża.

— *Patrie* donosi, że rząd francuski widzi się w niemożności zmniejszyć, jak zamierzał, armię w obec zbrojnej postawy mocarstw innych. Dla ulżenia budżetu będzie znaczna liczba żołnierzy lądowych puszczona z urlopem. W marynarce prace zamiast się zmniejszać, są właśnie powiększone. W miesiącu grudniu mają być mianowani dwaj nowi kontradmirałowie i kapitanowie kilku okrętów liniowych i fregat. Eskadrę na morzu śródziemnem zmniejszono wprawdzie o kilka okrętów liniowych; ale dodano jej natomiast kilka fregat pancernych.

## Holandya.

(Obrady w izbach.)

**Haaga**, 22. listopada. Izba druga rozpoczęła na nowo swe posiedzenia. Między przedłożonymi wnioskami znajduje się także projekt prawa, znoszącego niewolę w Indyach zachodnich. W poniedziałek rozpoczną się obrady nad budżetem, co wywoła zapewne żywą dyskusyę. Telegraficzne doniesienia z Indyj wschodnich sięgają po 14. października, i są w ogóle pomyślne. Jeden z naczelników rokoszan poddał się.

## Szwajcarya.

(Koleje żelazne. — Collegium Borromeum.)

**Berna,** 20. listopada. Rząd kantonu St. Gallen doniósł radzie związkowej, że gotów wziąć udział w konferencyi względem kolei nad Bodensee, którą Austrya zaproponowała.

Z kantonów Uri i Nidwalden donoszą, że wielu młodym ludziom z tych kantonów pochodzącym, którzy mieli być umieszczeni w Kolegium Borromeum w Medyolanie, wstępu wzbroniono. Ponieważ radzie związkowej urzędowo doniesiono z Turynu, że sekwestr na wolne miejsca szwajcarskie już został zniesiony, przeto nim nadejdzie blizsze wyjaśnienie, nic innego przypuścić nie można, chyba że jakieś nieporozumienie było przyczyną wzbronienia wstępu.

## Włochy.

(Izba deputowanych — Ministeryum. — Wiadomości bieżące. — Odezwa Garibaldego.)

**Sardynia.** Izba deputowanych przyjęła na posiedzeniu z 23. b. m. dziesięcprocentowy podatek wojenny 191 głosami przeciw 10; czterych deputowanych wstrzymało się od głosowania. Interpelacya względem sprawy rzymskiej naznaczona jest na dzień 2. grudnia. Projekta Ricasolego w kwestyi rzymskiej sprawiły w ogóle nie bardzo pomyślne wrażenie. Prawa strona milczała, ponieważ żąda od Rzymu mniej niż Ricasoli; wszystkie zaś inne frakcye izby chciałyby przyznać kościołowi nierównie mniej, zwłaszcza iż wiedzą o tem, że Ricasolemu nie udało się zająć kuryę rzymską swojemi propozycyami.

Co do zewnętrznego widoku izby deputowanych, były na pierwszem posiedzeniu ławki prawej strony dość puste, tylko centra zdawały się być kompletnie obsadzone; także z lewej strony brakowało mało. W prawem centrum widziano między innymi Cialdiniego, który odłożył swoją podróż, obok Farriniego. Najwięksi oponenci gabinetu są pomiędzy deputowanymi neapolitańskimi, jak się to pokazało już na pierwszem posiedzeniu. Osobliwie chcą południowi deputowani sprzeciwiać się wyrównaniu podatków. Minister przygotował już odnośne projekta do ustaw, które od 1. stycznia mają uregulować równe rozłożenie ciężarów, a wypływającą ztąd przewyżkę w dochodach obliczono na 50 milionów.

Słychać, że Ratazzi chce wspierać ministeryum, i że sam ofiarował się Ricasolemu na ministra spraw wewnętrznych w jego gabinecie. Ricasoli wyraził jednak obawę, że wstąpienie Ratazzego do gabinetu po jego podróży do Paryża raczejby osłabiło, niżeli wzmocniło gabinet. Dzienniki turyńskie z dnia 23go b. m. potwierdzają wiadomość, że spór Cialdiniego z gabinetem załatwiony, i jenerał skłonił się objąć znowu dowództwo nad czwartym korpusem armii. Hr. Gropello, pierwszy sekretarz poselstwa w Paryżu, na własne żądanie uwolniony z posady z pozostawieniem do dyspozycyi.

*Gazeta wied.* przytacza z *Movimento* nową odezwę Garibaldego z Kaprery z 16go b. m. Jest ona pisana do ludów neapolitańskich, wyrażenie nie obojętne dla Piemontanów, którzy w Neapolu nie uznają już ludu neapolitańskiego, tylko część włoskiego. Rzeczona odezwa jest odpowiedzią na adres opatrzony, jak mówią, 22.000 podpisów. Garibaldi oświadcza z żalem, że teraz przybyć nie może, lecz przybędzie, gdy tego będzie potrzeba. Oprócz tego dwuznacznego zapewnienia, które może odnosić się do Turynu, i środki, jakich w królestwie Obojga Sycylii używa, dodaje:

„Powinnością każdego Włocha jest zaopatrzyć się w miecz, świat wie, że go umiemy używać, a ja sądzę, że godzina niedaleka.

Niech to będzie odpowiedzią na adres tego, który prawa Włoch przy pomocy siły i kłamstwa depcze nogami."

## Niemce.

(Reforma w konstytucyi związkowej. — Układy względem floty związkowej.)

Nie potwierdza się doniesienie, że rząd wielkiego księstwa Badeńskiego wystąpi silnie z wnioskami względem reformy związku. *Karlsruhe Ztg.* zaprzecza temu doniesieniu następującemi słowy:

Zmianą formy istniejącej konstytucyi związkowej niepodobna zaradzić smutnemu stanowi, który dotąd przeszkadzał reprezentacyi najwyższych i najświętszych interesów narodu niemieckiego.

W chwili, gdy kwestya dojrzeje pod względem politycznym, a wnioski będzie można czynić z nadzieją pomyślnego skutku, wtedy rządu badeńskiego ani obawa, ani zwątpienie nie wstrzyma. Tak pewni jesteśmy tego ostrożnego i roztropnego postępowania, że przyjaciele narodowego rozwoju naszego życia politycznego nie mogą tego za znak nieprzychylności uważać, gdy rząd wielkoksiążęcy ujrzy się zniewolonym pójść za przykładem z wielu względów zasłużonego dyplomaty saskiego.

Czynić wnioski, aby je tylko narażać na krytykę tych, którzy tem łatwiej dowieść mogą trudności przeprowadzenia ich w chwili obecnej, im bardziej spuszczać będą z oka najważniejszego czynnika niemieckiego rozwoju, to jest potęgę loicznie rozwijających się stosunków, to zaszczyt, za którym rząd nasz nie bardzo zdaje się ubiegać, a tego, mówiąc otwarcie, brać mu za złe nie możemy.

Poprzednicze układy władzy prawodawczej wolnego miasta Bremy z Prusami co do floty związkowej, tak już daleko według *Allg. Ztg.* postąpiły, że pełnomocnicy miasta Bremy wkrótce udadzą się do Berlina, gdzie na komisarskich naradach pomieniony traktat ułożony zostanie.

## Rosya i Królestwo Polskie.

(Ulgi dla włościan. — Doniesienia dworu. — Wiadomości bieżące. — Uniwersytet kazański zamknięty.)

Jenerał-gubernator wojenny Kowna, Wilna i Grodna, wydał do władz policyjnych wiejskich rozporządzenie, w którem mówi, że przekonał się o ucisku włościan i u rządu starał się o ulżenie ciężarów, co też 26. września (8. października) przyzwolone zostało. Ciężary składają się głównie z piętnastu rodzajów pańszczyzny, n. p. połowu ryb, trzymania stróży, strzyżenia owiec i t. d. oprócz wielkiej liczby dni przeznaczonych na robociznę. Wszystkie te robocizny znoszą się, a liczba dni roboczych nie będzie przenosić 23 na dziesiatynę. Zresztą zawiera rozporządzenie pochwałę dla włościan, którym je odczytano.

**Petersburg,** 20. listopada. Cesarz zatwierdził ceremoniał chrztu nowonarodzonego Wielkiego księcia Michała Michałowicza, ogłoszony w urzędowych dziennikach. Rodzicami chrzestnemi będą: Cesarz, Wielki książę następca tronu, Wielka księżna Zofia Badeńska, Wielka księżniczka Olga i księżna Leuchtenberska. Wielka księżna Helena przybyła w poniedziałek do Petersburga.

Wielkie śniegi spadły i przecięły komunikacyę koleją żelazną pomiędzy Petersburgiem i Dinaburgiem.

— Z Kazanu, pisze *Pr. Ztg.* donosi tamtejsza gazeta: policmeister z powodu zaszłych rozruchów ogłosił studentom, że władza uniwersytecka zastanowiła na nieoznaczony czas prelekcye i sam uniwersytet zamknęła aż do dalszego rozporządzenia; wszelkie zgromadzenia studentów są zakazane, a działającym wbrew tym przepisom zagrożono ciężką karą według ustawy.

## Doniesienia z ostatniej poczty.

**Zagrabie,** 26. listopada. Na jeneralnej kongregacyi komitatu zagrabskiego odrzucono wniosek Kuslana, ażeby podatki monarchiczne ściągali urzędnicy municypalni. Żądanie, ażeby z władzami wojskowemi korespondować po niemiecku, wywołało następujące uchwały: Zanieść przeciw temu protest do rady namiestniczej; oznajmić to wszystkim radom gminnym, i nakazać surowo urzędnikom komitatowym, ażeby w każdej urzędowej korespondencyi używali tylko kroackiego języka. Jeneralne kongregacye Zagrabskiego i Krzyżowego komitatu zarządziły rekrutacyę z zastrzeżeniem, i uchwaliły wysłać do Jego król. Mości reprezentacyę względem rychłego zwołania sejmu krajowego dla załatwienia tej i innych prawnopolitycznych kwestyi. W podobny sposób zarządziły rekrutacyę także reprezentacye miast Osieka, Fiumy i Kopreinicy.

**Madryt,** 26. listopada. Poseł sardyński zażądał swoich paszportów, i odjeżdża jutro. Hiszpania chciała wydać neapolitańskie archiwa konzularne, jeśli Sardynia odwoła swoją notę.

**Madryt,** 26. listopada. (Na Paryż). Sardyński poseł baron Tecco otrzymał swoje paszporta i odjechał wieczorem.

**Rzym,** 26. listopada. (Na Paryż). Francuski oddział zabrał w niewolę pod Alatri 110 bandytów.

**Berlin,** 26go listopada. Na dzisiejszem posiedzeniu sądu przysięgłych skazany został pułkownik policyi Patzke za wyrobienie fałszywego paszportu na czterotygodniowe więzienie, i natychmiast wypuszczono go z aresztu indagacyjnego. Köhler skazany jest na pięcioletnie, a Schmidt na trzyletnie więzienie w domu poprawy. Porucznik policyi Greif został uwolniony.

**Kopenhaga,** 26. listopada. *Dagbladet* donosi urzędownie: Nikt ani myślał tu o przesileniu gabinetu. Ministeryum zgadza się zupełnie z Królem, i otrzymało bez trudności przyzwolenie Króla na wszystkie zamierzane kroki polityczne.

## Wiadomości handlowe.

(Targ wiedeński na woły.)

**Wiedeń,** 25. listopada. Na targu było dziś 1070 wołów z Węgier, 303 z Galicyi a 713 z kraju. Z tego zakupili rzeźnicy wiedeńscy 1704, rzeźnicy z prowincyi 332, a osobno sprzedano 20 sztuk; niesprzedanych popędzono na prowincyę 30 sztuk. Waga szacunkowa była 425 do 650 ℔ sztuka. Cena przeciętna wynosiła 125 zł. — 207 zł. 50 c. za sztukę, a 28—33 zł. w. a. za cetnar.

### Spostrzeżenia meteorologiczne we Lwowie.

*Dnia 27. listopada 1861.*

| Pora | Barometr w mierze parys. sprowadzony do 0° Reaum. | Stopień ciepła według Reaum. | Stan powietrza wilgotnego | Kierunek i siła wiatru | Stan atmosfery |
|---|---|---|---|---|---|
| 7. god zrana | 327.69 | — 2.8 | 83.8 | południ.-wsch. sł. | pochmurno |
| 2. god. po poł. | 327.12 | + 0.8 | 80.9 | „ „ | „ |
| 10. god. wiecz. | 327.02 | + 0.4 | 87.9 | „ „ | „ |

## Przyjechali do Lwowa.

Dnia 28. listopada.

Hotel rosyjski: PP. Ks. Giedroyć Rom., z Warszawy. — Zagórski Alex., z Rosyi. — Jabłonowski Wład., z Olechowa.

Hotel europejski: Ośmiałowski Szymon, z Janczyna. — Wybranowski Roman, z Dźwinogrodu.

Hotel angielski: Lipiński Wacław, c. ros. kapit., z Rosyi. — Raciborski Edw., z Czortowiec. — Targonde Cappitero Franc., z Łodziny.

Zajazd podolski: Olszański Jan, dr. med., z Biłki.

Zajazd Leszczyńskiego: Dr. Mijakowski Abdon, adw. kr., ze Złoczowa.

## Wyjechali ze Lwowa.

Dnia 28. listopada.

PP. Krzysztofowicz Ant., do Wienckowiec. — Augustynowicz Bolesł., do Kniażego. — Hojecki Alex., do Żurawna. — Wierzchowski Stanisł., do Piwowczan. — Niesiołowski Leon, do Jasła. — Trzciński Józ., do Żyrawy.

## Telegrafowany kurs wiedeński papierów i weksli.

Dnia 28. listopada.

Z pożyczki narod. po 5% za 100 złr. 81.25. Metaliki po 5% za 100 zł, 67 85; po 4½% za 100 zł. —.—; po 4% za 100 zł. —.—. Obligacye indemnizacyjne: Niższej Austryi po 5% za 100 zł. —.—; Węgier —.—. Galicyi —.—; Bukowiny —.—; Akcye Banku narodowego sztuka 753.—; instytutu kredytowego dla handlu i przemysłu 182.—; niższo-austr. towarzystwa eskomtowego —.—.

**Listy zastawne.** Galic. instyt. kred. po 4% za 100 zł. —.—.

**Wexlowy.** Za 100 zł. południowo-niemieckiej waluty —.—. — Lipsk za 100 talarów —.—. Londyn za 10 funtów szterl. 138.80. Medyolan za 100 zł. waluty austryack. —.—. Paryż za 100 fr. —.—.

**Kurs złota.** Dukaty ces. mennicze 6.57, dukaty ces. pełnej wagi —.—. korony —.—, półkorony —.—. Srebro 138.—.

## Kurs lwowski.

Dnia 28. listopada.

| | | gotówką zł. | gotówką c. | towarem zł. | towarem c. |
|---|---|---|---|---|---|
| Dukat holenderski | wal. austr. | 6 | 51 | 6 | 56 |
| Dukat cesarski | „ „ | 6 | 52 | 6 | 58 |
| Półimperyał zł. rosyjski | „ „ | 11 | 26 | 11 | 38 |
| Rubel srebrny rosyjski | „ „ | 2 | 15 | 2 | 17 |
| Talar pruski | „ „ | 2 | 6 | 2 | 8 |
| Polski kurant i pięciozłotówka | „ „ | — | — | — | — |
| Galicyj. listy zastawne w. a. za 100 zł. | bez kuponów | 78 | 18 | 78 | 85 |
| „ „ „ m. k. za 100 zł. | bez kuponów | 82 | 17 | 82 | 83 |
| Akcye gal. kol. żelaz. Karola Ludwika | bez kuponów | 166 | 83 | 168 | 17 |
| Galicyjskie obligacye indemnizacyjne | bez kuponów | 66 | 65 | 67 | 30 |
| 5% Pożyczka narodowa | bez kuponów | 80 | 50 | 81 | 31 |

## Kurs giełdy wiedeńskiej.

Dnia 25. listopada.

### 1. Dług publiczny.

| A. Państwa. | pien. | towar. |
|---|---|---|
| W austr. wal. po 5% | 62 75 | 62 90 |
| Z pożyczki narod. z proc. od stycznia do lipca po 5% | 81.90 | 82.10 |
| Z pożyczki narod. z proc. od kwiet. do paźd. po 5% | 81.50 | 81.60 |
| Z r. 1851, ser. B. po 5% | —.— | —.— |
| Metaliki po 5% | 68.— | 68 10 |
| Metaliki z proc. od maja do listopada po 5% | 68 10 | 68.25 |
| dtto. „ 4½% | 59 25 | 59.50 |
| dtto. „ 4% | 53 50 | 53 75 |
| dtto. „ 3% | 39 — | 39.50 |
| dtto. „ 2½% | 34.— | 36.— |
| dtto. „ 1% | 13 50 | 13 75 |
| Przez. do wylos. z r. 1839 | 123.— | 123.50 |
| „ 1854 | 89.25 | 89.75 |
| „ 1860 | 82.85 | 83 — |
| Przeznaczone do losowan. z r. 1860 po 100 zł. | 89 75 | 90.— |
| Renty Como po 42 lir. aus. | 17 80 | 18.- |
| Wylos. obl. dawn. długu państ. po 5% | 65. – | 66.— |
| „ „ „ 4½% | 58.— | 58.50 |
| „ „ „ 4% | 51.— | 51.50 |
| Przez. do los. obl. daw. długu państ. z proc. w kraju „ 3½% | 45.— | 45.50 |
| „ 3% | —.— | 46.— |
| „ 2½% | —.— | 44.— |
| „ 2¼% | — — | 40.— |
| „ 2% | —.— | 35.— |
| „ 1¾% | —.— | 30.50 |
| dtto. z procent za granicą „ 5% | 65.— | 66.— |
| „ 4½% | 58 — | 58.50 |
| „ 4% | 51.— | 51.50 |
| **B. Krajów koronnych** | | |
| Obligacye indemn. po 5% za 100 zł.: Niższej Austryi | 88.50 | 89 50 |
| Wyż. Aust. i Salb. | 88.— | 88.50 |
| Czech | 89.75 | 90 25 |
| Morawii | 86 50 | 87 — |
| Szląska | 87.— | 87.50 |
| Styryi | 88.25 | 88.50 |
| Tyrolu | 96.— | 97.— |
| Kar., Krainy. i Wyb. | 87.— | 88.50 |
| Węgier | 68.50 | 68.75 |
| Obl. ind. po 5 proc. za 100 zł.: Ban. Tem., Kroacyi i Slawonii | 66 75 | 70 25 |
| Galicyi | 66.60 | 66 75 |
| Siedmiogr. i Bukow. | 65 50 | 66.— |
| Lom. wen. poż. z r. 1850 | —.— | —.— |
| Wen. pożyczka z r. 1859 | 93.50 | 94 — |
| Dług Tyrolu po 5% | 65.— | 66.— |
| „ 4% | 51.— | 51.50 |
| Dług Salcburga „ 3½% | 45.— | 45.50 |
| „ 3% | 38.— | 38.50 |
| „ 2½% | 32.— | 32.50 |
| Dług Krainy „ 2% | 25.— | 25.50 |
| „ 1¾% | 21.50 | 22.— |

### 2. Stan oblig. domestykaln.

| | pien. | towar. |
|---|---|---|
| po 3% za 100 zł. | 16.— | 18.— |
| „ 2½% za 100 zł. | 14.— | 16.— |
| „ 2¼% za 100 zł. | 13.— | 14.— |
| „ 2% za 100 zł. | 12.— | 13.— |
| „ 1¾% za 100 zł. | 10.— | 11.— |

### 3. Akcye.

| | pien. | towar. |
|---|---|---|
| Banku nar. | 753 — | 754 — |
| Inst. kred. dla handlu po 200 zł. w. a. | 183 30 | 183.50 |
| Niż.-austr. tow. eskomt. po 500 zł. | 590 — | 591.— |
| Półn. kolei po 1000 zł. m.k. | 2082 | 2084.— |
| Tow. kolei żel. państwa po 200 zł. m. k. czyli 500 fr. | 279 — | 279.50 |
| Kol. Ces. Elżbiety po 200 zł. | 159.— | 159 50 |
| Połud.-półn.-niem. kolei kom. po 200 zł. m. k. | 122.— | 122 50 |
| Kolei Cisy po 200 zł. m. k. po 140 zł. (70%) wpłaty | 147.— | 147.— |
| Połud. kolei państ., lomb.-wen. i central.-włoskiej kolei żel. po 200 zł. w. a. czyli 500 fr. z wpłatą 160 zł. (80%) | 261 — | 262.— |
| Kol. Kar. Lud. po 200 zł. m.k. z wpł. po 160 zł. (80%) | 166 75 | 167 25 |
| Kol. Preszb. Tyrn. I. emis. po 200 zł. m. k. | 18.— | 19.— |
| dtto. II. emis. po 200 zł. m. k | 75.50 | 76.50 |
| Kolej Bustehradzka po 500 zł. m. k. | 695.— | 700.— |
| Kolej Aussig.-Ciepl. po 200 zł. m. k. | 140.— | 142.— |
| Kol. Bern. Ross. po 200 zł. dtto. z pierwszeństwem po 200 zł. m. k. | —.— | 200.— |
| Kol. Grac.-Köfl. i Tow. górn. po 200 zł. w. a. | 135.— | 136.50 |
| Austr. towarz. żegl. par. po 500 zł. m. k. | 422.— | 423.— |
| Lloyda w Tryeście po 500 zł. m. k. | 198.— | 200.— |
| Mostu łańc. w Peszcie po 500 zł. m. k. | 392.— | 395.— |
| Tow. młyna par. w Wied. po 500 zł. m. k. | 385.— | 390.— |
| Powsz. austr. Tow. gaz. po 250 zł. m. k. | 192.— | 195.— |

### 4. Listy zastawne.

| | pien. | towar. |
|---|---|---|
| Banku narodowego w mon. kon. 6let. po 5% | 102.75 | 103.50 |
| 10 „ 5% | 95.— | 96 – |
| przeznacz. do los. po 5% | 88 75 | 89 25 |
| Banku narodowego w wal. austr. na 12 m. 5% za 100 zł. | —.— | 100 – |
| przez. do los. po 5% | 84.50 | 84 75 |
| Gal. Tow. kred. po 4% | 78.25 | 79.- |

### 5. Obligacye z prawem pierwszeństwa.

| | pien. | towar. |
|---|---|---|
| Kolej Elżbiety po 5% za 100 zł. m. k. | 96.75 | 97.— |
| detto detto w srebrze uproc. za 100 zł. w. a. | 100 90 | 101.— |
| Tow. austr. kol. państwa po 500 fr. | 141.— | 141 50 |
| Kol. półn. po 100 zł. m. k. | 94.75 | 95.25 |
| Kol. Lomb. wen. po 500 fr. | 135.25 | 135.50 |
| Kol. Gloggn. za 100 zł. | 80.50 | 81.50 |
| Tow. żeg. par. na Dun. za 100 zł. m. k. | 93.50 | 94.50 |
| Lloyda za 100 zł. | 85.— | 88.— |

### 6. Losy.

| | pien. | towar. |
|---|---|---|
| Inst. kred. dla handlu po 100 zł. w. a. | 120 90 | 121 — |
| Tow. żeg. par. na Dun. po 100 zł. m. k. | 95.— | 96.— |
| Pożycz. Trye. po 100 zł. w. a. | 123.— | 124.— |
| Pożycz. miasta Budy po 40 zł. w. a. | 34.50 | 35.— |
| Esterhazego po 40 zł. m. k. | 100.— | 101 — |
| Salma „ 40 „ „ | 37.— | 37.25 |
| Palfiego „ 40 „ „ | 36 50 | 37.— |
| Clarego „ 40 „ „ | 36.— | 36.50 |
| St. Genois „ 40 „ „ | 36.— | 36 50 |
| Windischgrätza 20 zł. „ | 22.— | 22 50 |
| Waldsteina 20 „ „ | 22.25 | 22 75 |
| Keglevicha 10 „ „ | 14.75 | 15 25 |

### Weksle.

(Na 3 miesiace.)

| | pien. | towar. |
|---|---|---|
| Amsterdam za 100 zł. hol. | —.— | —.— |
| Augsburg za 100 zł. w. p.-n. | 117 10 | 117 25 |
| Berlin za 100 tal. | —.— | —.— |
| Wrocław za 100 tal. | —.— | —.— |
| Frankfurt za 100 zł. w. p.-n. | 117 15 | 117.25 |
| Genua za 100 lir. piem. | —.— | —.— |
| Hamburg za 100 M. B. | 102 80 | 102 90 |
| Lipsk za 100 tal. | —.— | —.— |
| Liwurna za 100 lir. tosk. | —.— | —.— |
| Londyn za 10 ft. szt. | 138 40 | 138 40 |
| Lugdun za 100 fr. | —.— | —.— |
| Medyolan za 100 zł. w. a. | —.— | —.— |
| Marsylia za 100 fr. | 54 40 | 54 50 |
| Paryż za 100 fr. | 54.40 | 54 60 |
| Praga za 100 zł. w. a. | —.— | —.— |
| Tryest za 100 zł. w. a. | —.— | —.— |
| Wenecya za 100 zł. w. a. | —.— | —.— |
| (31 dni po ukazaniu.) | | |
| Bukareszt za 100 piast. wol. | —.— | —.— |
| Konstantynopol za 100 piast. tur. | | —.— |

### Kurs złota.

| | pien | towar. |
|---|---|---|
| Dukaty ces. men. | 6.56 | 6.57 |
| dtto. pełnej wagi | 6.56 | 6.57 |
| Korona | 18.95 | 19.— |
| 20frankówka | 11.04 | 11.05 |
| Rosyjski impery. | 11.33 | 11.25 |
| Talar związkowy | 2.06½ | 2.07 |
| Srebro | 137.75 | 138.— |
| Kurs korony w k. kasach | 13 zł. 50 c. | |

# KRONIKA.

(Przywóz wina do Anglii.) Według ostatnich wiadomości statystycznych, we wszystkich składach królestwa Wielkiej Brytanii i Irlandyi znajdowało się 11¼ milionów galonów (przeszło 16 milionów garncy) wina. Z tej ogromnej ilości (jakkolwiek mniejszej o 450.000 galonów od zapasu z odpowiedniej epoki roku zeszłego), Hiszpania i wyspy Kanaryjskie dostarczyły 4¼ milionów galonów; Portugalia i Madera 3½ milionów; Francya 1¼ miliona; osady angielskie 566.600; Neapol i Sycylia 221.000; Holandya 210.000, inne kraje 651.000 galonów.

(Nowe dzieła.) Literatura francuska wydała w ostatnich czasach kilka znakomitych dzieł w zawodzie sztuki i historyi sztuki; między któremi zasługuje przedewszystkiem na wzmiankę nowa historya porcelany. Dzieło to wychodzi pod tytułem: „Histoire artistique, industrielle et commerciale de la Porcelaine, par A. Jaquemart et E. Le Blant“ i obejmować ma w całości 3 tomy in folio z 26 rycinami. Wydawcy przyrzekają dokładną na dokumentach i badaniach opartą historyę fabrykacyi porcelany, jako też najznakomitszych jej robotników, i okazali w wydanym już pierwszym oddziele, że praca ich będzie nietylko dokładna, ale oraz praktyczna i pożyteczna. Drugi oddział ma się zajmować wyłącznie porcelaną chińską, japońską, perską i indyjską, a ostatni oddział poświęcony będzie europejskiej fabrykacyi i bibliografii porcelany. Wydanie jest bardzo gustowne, mianowicie w ulubionym teraz we Francyi stylu „Renaisance“. — Równocześnie wychodzić zaczęła w Paryżu historya miłośnictwa książek: „Histoire de la Bibliophilie, publiée par Techner père et fils“ z winietami Jacquemarts. To dzieło wyjdzie w 4 oddziałach, z których pierwszy zawiera rysunki sławnych starych opraw z opisującym textem. Dalsze oddziały przyniosą: Opisanie bibliotek najznakomitszych miłośników książek, historyę miłośnictwa książek wszystkich czasów i herby i dewizy znanych bibliofilów w porządku alfabetycznym. Nakładcy wyprawili kilku artystów do rozmaitych miast dla kopiowania sławnych opraw po bibliotekach. Podane dotąd oprawy są wszystkie z 16 wieku.

(Zabezpieczenie człowieka od wpływu ognia.) W dniu 1. listopada odbyła się w Compiegne, w obecności Cesarza i Cesarzowej próba nowego wynalazku p. Buvert, w przedmiocie zabezpieczenia człowieka od wpływu ognia. Zbudowano w tym celu chatkę z wiązaniem z żelaza, napełnioną słomą i innemi materyałami palnemi. Na znak dany przez Cesarza, w obec mnóstwa zaproszonych osób, podpalono chatkę, a p. Buvert ubrany w strój niezapalny, wszedł w ten piec rozpalony. Ubiór ten jest podwójny: pierwszy nieprzesiąkliwy, drugi niepalny. Ten ostatni złożony jest z mnóstwa gąbek poszywanych z sobą. Głowa pokryta jest kaskiem żelaznym, w którym znajduje się rezerwoar powietrza; kask ten także osłoniony jest gąbkami i ma dwa otwory szklanne, za pomocą których wynalazca mógł widzieć wszystko i kierować się wedł ug potrzeby. P. Buvert kilkakrotnie wchodził do palacej się klatki i wychodził z niej. Cesarz bardzo pochlebnie oświadczył się względem tego wynalazku, który przyniesie niewątpliwie ważne usługi przy gaszeniu pożarów.

Główny Redaktor *M. Szrzeniawa Sartyni.* *Z c. k. galic. drukarni rządowej.*